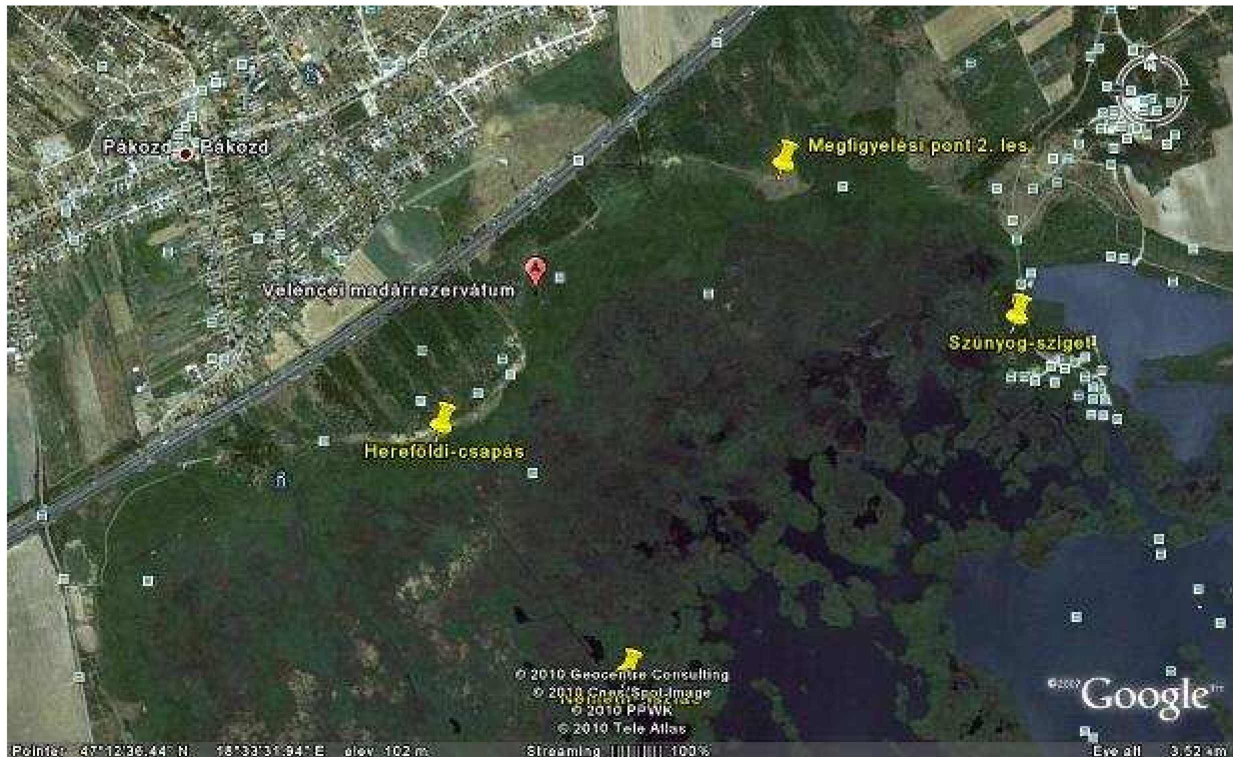
Barna rétihéja fészkelés a Velencei-tó Nyugati öblében 2010. évben

1. Monitoring helyének maghatározása:

Velencei-tó nyugati öböl, a Madárrezervátum s a Szúnyog-sziget közötti öböl (Bíbic-tó), a Hereföldi-csapás vonaláig.

2. Megfigyelési pont

Bíbic –tó, parti 2-es számú magasles.

3. Megfigyelt terület nagysága

A megfigyelési ponttól az első és második fészekhely kb. 300 méterre, a harmadik fészekhely kb. 400 méterre volt.(Google Earth alapján). A három fészek egymástól is kb. 300 méterre volt, szinte szabályos háromszöget leírva.

4. Monitoring területének leírása

Kis lápi csatornákkal szabdalt egybefüggő nádas, néhol kákás terület, melyet É-Ny irányban magas kórós, szikes rétek, zsombékosok, ligetes fasorok öveznek. Jellemző part menti növényfajok: ezüstfa, galagonya, nyárfa, kőris, fűz. Dél és kelet felől a tó nádfoltokkal tarkított nyíltabb vízterülete határolja.
A nád magassága még a part mentén is 2m felett van és közvetlenül a nádast magas kórós, zsombékos váltja fel, melynek magassága 1m feletti.

5. Az élőhely állapota a monitoring időszakban

A fészkeléshez a körülmények szélsőségesek voltak.
A május 15-én érkezett vihar nagy mennyiségű csapadékot hozott 70-80 km-es viharos széllökésekkel, így a tó vízszintje a 170 cm-es üzemi vízszintről a maximumig emelkedett. Május 16-án már másodpercenként 1500 liter vizet eresztettek le a 180 cm-esre duzzadt tóból. A Velencei-tóba zúduló vízmennyiség mérséklésére lezárták a zámolyi tározótavat is, ahol 4,5 millió köbméternyi vizet tudnak "megfogni". A levegő hőmérséklete napközben10 fok körülire hűlt.
Május 25-én A Velencei-tó vízállása 177 cm volt. A vízeresztés hatására lassú apadás kezdődött, a tó vízszintje további 1 cm-t apadt.
Május 29-én 4-5 elszabadult nádsziget -a vihar miatt kiszakadt gyökerű növényzettel, náddal borított lápdarabok - nehezítették a vízleeresztést a Velencei-tónál.
A kisebb-nagyobb szigetek a rajtuk levő növényzet gyökérzetével kapaszkodnak a tómederhez. A viharos szél feltépte a "gyökérhorgonyt", s a 80 centi-1, 2 méteres

lápdarabokat a víz áramlása a zsiliphez sodorta, ahol a leeresztő nyílásnál nehezítette az áramlást. (forrás MTI)

A növényzet magassága a fészkelési időszakban átlagosan 2,5 méter, váltakozva több éves avas, újonnan sarjadó illetve a télen levágott, és májustól frissen zöldellő náddal. A növényzet állapotában változás a monitoring időtartama alatt nem történt.

6. Monitoring időtartama

2010. 03.19 – 2010.07.24.

A barna rétihéja első példányai március végén érkeznek meg hozzánk. A tavaszi vonulás április közepéig is eltarthat, ezért a párok revír foglalásai csak április közepe-végére tehetők.
A barna rétihéjáknál a tojásrakás, kotlás időszaka április második felétől május végéig tart, míg a fiókanevelés időszaka május második felétől július első feléig. (MME Monitoring Központ 2007. adatai alapján)

A március végén elkezdett monitoring tevékenység alatt a revír foglalástól a fiókanevelésen át a fiókák kirepüléséig gyűjtöttem adatokat. A megfigyeléssel meg tudjuk határozni az adott területen fészkelő párok egyedszámát és a reprodukció sikerességét.

7. A megfigyeléssel töltött napok száma

N = 12, mely a következők szerint alakult havi bontásban:
Márciusban 2 megfigyelési nap
Áprilisban 3 megfigyelési nap
Májusban 2 megfigyelési nap
Júniusban 3 megfigyelési nap
Júliusban 2 megfigyelési nap

8. Módszer

A terület közvetlen szomszédságában lévő 2-es számú magaslesről történt a megfigyelés, kitűnő látási viszonyokkal, a megfigyelt terület 400 méteres távolságon belül esett, így a megfigyelt területen a fajt és azon belül az ivart 100 %-os biztonsággal meg tudtam határozni. Az ivar meghatározásánál a nehézséget a fényviszonyok változása okozhatja, azonban a madarak állandó mozgásával mindig sikerült olyan szögben megfigyelni őket, hogy ez nem okozott gondot.
A belátható terület és a horizont a Madárrezervátum D-Ny irányú oldalával megközelítőleg 3-3,5 km távolságra volt a megfigyelő ponttól. Ezen a távolságon belül kb. 1,5 kilométerre még meg tudtam figyelni a madarakat, azonban az ivart nem mindig lehetett ilyen távolságból meghatározni.
A megfigyelés 10 X 42 kereső távcsővel történt. Minden egyes észlelést és mozgást adatlapon rögzítettem.

A példányszám becslését az egy adott időpontban egyszerre látott legnagyobb példányszám alapján végeztem.

9. Eredmények

a., Példányszámok

Példányszám egy időpontban egyszerre látott példányok alapján:

Dátum	Példányszám
2010.3.19	3
2010. 3.27.	**10**
2010. 4.9	**10**
2010. 4.11	**10**
2010. 4.22	7
2010. 5.10.	5
2010. 5.21.	4
2010. 6.3.	5
2010. 6.6.	5
2010. 6.19.	3
2010. 7.18.	5
2010. 7.24.	5

Legtöbb egyszerre látott példány: 10 példány

Példányszám ivarok szerint egy időpontban látott példányok alapján:

Dátum	HÍM	TOJÓ	JUV
2010.3.19		3	
2010. 3.27.	**5**	**5**	
2010. 4.9	**5**	**5**	
2010. 4.11	**5**	**5**	
2010. 4.22	4	3	
2010. 5.10.	3	2	
2010. 5.21.	2	2	
2010. 6.3.	2	3	
2010. 6.6.	3	2	
2010. 6.19.	2	1	
2010. 7.18.	1	2	2
2010. 7.24.	1		**4**

Legnagyobb példányszám ivar szerint egy időpontban látott példányok alapján:

Hím: 5 példány
Tojó: 5 példány
Fiatal: 4 példány

A kezdeti 10 felnőtt példány a megfigyelt területen azonban április végére 6 példányra csökkent, ugyanis 3 fészek készült, melyhez mindegyikhez 2-2 fészkelő pár tartozott.

b., Fészekadatok

A 400 méteren belül eső területen biztosan állíthatóan 3 fészekalj volt, ebből kettőt 2010. június 6-án sikeresen megtaláltunk.
Az 1-es fészekben 3 tojás volt , a 2-es fészekben 2 tojás.
A megtalált fészkek területén téli nádvágás nem volt, a fészkeket minimum 2,5 méter magas, erős szálú az újonnan sarjadó náddal elegyes növényzet közé rejtik.

Az 1. fészek 3 tojással

Az *1. fészek tojásai*

A *2. fészek 2 tojással*

A 2. fészek tojásai

2. fészekhely a lesről

1. fészekhely a lesről

10. Reprodukció sikeressége

A 3 meghatározott fészekből és minimum 6 tojásból 4 fiatal madár felnevelését és sikeres kirepülését tapasztaltam a Bíbic tó területen.

11 Összegzés

A Bíbic-tói öbölben 2010. március 19. – 2010. július 24. napok között végzett barna rétihéja monitoring tevékenység során megállapítható, hogy a területen a szélsőséges időjárás ellenére sikeres fészkelés zajlott. Három fészekaljból 4 fiatal kirepülése biztosan megállapítható. A május végi nagy vihar a fészkekben nem okozott kárt.
Ezen a területen az egy időpontban tapasztalható legnagyobb barna rétihéja példányszám 10 példány volt.
Ivarok szerint az egyszerre látott legnagyobb példányszám: tojó 5 pld, hím 5 pld, fiatal 4 pld.
Március 27-én egy tojó már hordta a fészekanyagot.
Mind a három fészek friss náddal elegyes avas nádban volt, hasonlóan a 2008 és 2009 évi fészkekhez, így a 3 év tapasztalatából megállapítható, hogy a barna rétihéják fészek rakásra előnyben részesítik a régebbi nádassal borított területeket és a nádvágás után frissen sarjadó nádast egyáltalán nem használják fészkelésre.

A 2008. évi megfigyelésnél észlelt poligámiára utaló jel a 2010. évben nem volt

12 Összehasonlító adatok

		2008	2009	2010
Egy időpontban látott legnagypbb példányszám		12	6	10
Egy időpontban látott legnagypbb példányszám ivar szerint	tojó	8	4	5
	hím	3	3	5
	fiatal	4	6	4
Kirepült fiatal példányszám		4	6	4

Pallos Zsuzsanna